

ГЕНАДІЙ ІВАНОВИЧ СТЕЦЕНКО: ДО 75-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

Відзначив свій 75-літній ювілей один із старійшин-науковців курорту Трускавець, лауреат премії ім. Т. Торосевича ЗАТ "Трускавецькурорт", кандидат медичних наук, старший науковий співробітник Геннадій Іванович Стеценко.

Народився ювіляр 16 вересня 1937 року на Полтавщині у сім'ї сільського учителя. Закінчив Київський медичний інститут ім. О.О. Богомольця.

Вперше відвідавши курорт Трускавець у 1965 році, будучи ще членом наукового студентського гуртка, він прийняв рішення: продовжити наукові спостереження з вивчення ефективності курортного лікування жовчокам'яної хвороби у Трускавці. І так сталося, що з 1966 року Г.І. Стеценко працює саме на цьому курорті.

Починав свого лікарську діяльність ординатором санаторію "Берізка", потім - лікарем-дослідником базового санаторію "Каштан", а згодом - молодшим науковим співробітником Одеського НДІ курортології. У 1975 році Геннадій Іванович захистив кандидатську дисертацію "Діагностика і диференційована терапія хронічного епідемічного гепатиту в умовах курорту Трускавець". Продовжуючи працю в Інституті курортології до 1994 року, спільно зі своїми колегами по Трускавецькій клінічній групі вивчав особливості лікувальної дії природних і преформованих засобів, які використовуються в умовах курорту.

Особлива увага була привернута до вивчення ролі органічних сполук Нафтусі в забезпеченні її лікувальної дії. Завдяки таким дослідженням були запропоновані нові технології підготовки Нафтусі до вживання. Результати цієї роботи опубліковані в періодичній науковій пресі та в колективній монографії "Физиологические основы лечебного действия воды "Нафтуса" (1989).

Вважаючи, що з озокеритом пов'язано формування Нафтусі, Г.І. Стеценко спільно зі своїми колегами перегорнув сторінку, пов'язану зі створенням нових лікувальних препаратів на основі озокериту. Отримано 6 авторських свідоцтв на винаходи, підготовлено методичні рекомендації, інформаційні листи, а також випущено колективну монографію "Озокерит - лікувальний дар природи" (1998).

У 1994 році Одеський НДІ ліквідував у Трускавці клінічну групу, але наукова діяльність старшого наукового співробітника Г.І. Стеценка не закінчилася. За ініціативою учасників науково-практичної конференції і Трускавецького міськвиконкому на курорті Трускавець був створений "Курортний науково-реабілітаційний центр "Карпати-Чорнобилю", який закономірно і заслужено очолив Геннадій Іванович. Важко було тоді, бо фінансувань на проведення наукових досліджень виділялось обмаль, та все ж за його керівництва виконано три науково-дослідні програми, вперше на курорті налагоджено вимір вмісту в організмі та біологічних рідинах радіонуклідів і їх виведення в процесі курортного оздоровлення.

На основі отриманих результатів випущено методичні рекомендації "Особливості курортної реабілітації потерпілих від чорнобильської катастрофи", а також опублікована монографія "Курортна реабілітація потерпілих від чорнобильської катастрофи" (1999).

У 1997 році в Трускавці створюється ЗАТ "Трускавецький валеологічний інноваційний центр" і Г.І. Степенко призначається заступником директора по науковій роботі. Новий напрямок у своїй науковій діяльності Геннадій Іванович зустрів у розквіті творчих сил. Ним проведено велику організаційну роботу щодо впровадження на курорті інноваційних технологій. Разом з тим, продовжувались наукові дослідження. У 2000 році вийшла колективна монографія "Біоактивна вода Нафтуся і шлунок", автором одного з розділів котрої є Г.І. Степенко. Заслуги ювіляра перед курортом відзначені премією ім. Т. Торосевича ЗАТ "Трускавецькурорт".

Через сімейні обставини Геннадій Іванович змушений був перебраться на постійне місце проживання у Новосибірськ. Але і там учений не забуває про Трускавець, постійно присилає свої публікації у новостворений у 2003 р. журнал "Медична гідрологія та реабілітація", членом редакційної ради котрого він є. Ще одна важлива ланка зв'язку ювіляра з Трускавцем та Україною – дописи у місцеву пресу про життя української діаспори Новосибірську.

СПИСОК НАУКОВИХ ПУБЛІКАЦІЙ

1. Бутков В.А., Степенко Г.И., Бурма Г.И. Эффективность комплексного лечения на курорте Трускавец больных хроническим гепатитом. // Вопросы теоретической и практической курортологии (Краткое содержание докладов научной конференции).- Моршин, 1970.- С.205-206.
2. Степенко Г.И., Савченко Н.А. Некоторые особенности обмена билирубина у больных хроническим эпидемическим гепатитом // Диагностика и лечение заболеваний органов пищеварения (Материалы научной конференции).- Трускавец, 1971.-С. 129-131.
3. Степенко Г.И., Гаврилюк З.А. Влияние минеральной воды источника №12 на желчеобразовательную функцию и диурез // Диагностика и лечение заболеваний органов пищеварения (Материалы научной конференции).- Трускавец, 1971.- С.128-129.
4. Байкалов Л.К., Большканов В.С., Степенко Г.И. Влияние минеральной воды источника №12 на секреторную функцию желудка у больных хроническим гепатитом // Диагностика и лечение заболеваний органов пищеварения (Материалы научной конференции).- Трускавец, 1971.- С.30-31.
5. Степенко Г. И. Динаміка білірубінемії у хворих на хронічний гепатит при лікуванні на курорті Трускавець // Фізичні та курортні фактори і їх лікувальне застосування.- К.: Здоров'я, 1971.-С.168-170.
6. Степенко Г.И., Валигура И.И. Опыт лечения больных гепатитом-микст на курорте Трускавец // Сывороточный гепатит: Тезисы докладов респуб. научн. конфер.- Львов, 1972.- С.157-158.
7. Байкалов Л.К., Домбровский П.С., Степенко Г.И. Состояние пигментного обмена и поглотительно-выделительной функции печени у больных хроническим эпидемическим гепатитом при лечении на курорте Трускавец // Вопросы курортного лечения язвенной болезни и печени: Тез. доклад. научной конференции.- Железноводск, 1973.- С.54-55.
8. Утикеева Д.О., Байкалов Л.К., Марковецкий В.И., Степенко Г.И. Особенности озокерито-грязелечения у больных хроническим гепатитом в условиях курорта // II съезд физиотерапевтов и курортологов Украины: Тезисы докладов.- Ялта, 1974.
9. Байкалов Л.К., Марковецкий В.И., Степенко Г.И. Некоторые стороны механизма лечебного действия минеральных вод типа "Нафтуся" при заболеваниях органов системы пищеварения // Физические и курортные факторы и их лечебное применение.- К.: Здоровье, 1975.- С.113-121.
10. Байкалов Л.К., Марковецкий В.И., Степенко Г.И. Изменение функционального состояния печени и показателей водно-электролитного обмена у больных хроническим гепатитом при лечении на курорте Трускавец // Вопросы экспериментальной и клинической гепатологии.- Тернополь, 1976.- С.147.
11. Степенко Г.И., Байкалов Л.К. Влияние аппликаций озокерита на гипербилирубинемию у больных хроническим персистирующим гепатитом // Врачебное дело.- 1978.- №.-С.90-92.
12. Ясевич А.П., Плотников А.А., Степенко Г.И. Химический состав озокерита и его изменение при длительном нагревании // Актуальные вопросы курортной терапии органов пищеварения: Тез. докл. научной конференции.- Моршин, 1978.- С 218-219.
13. Марков И. И., Байкалов Л.К., Степенко Г.И. Применение озокерита в комплексной курортной терапии заболеваний гепатобилиарной системы // Курортология и физиотерапии.- К.: Здоров'я, 1978.- С.91-93.
14. Степенко Г.И., Куцевич М.И., Колотелюк И.Г. Влияние аппликаций озокерита на состояние сердечно-сосудистой системы // Бальнеологические вопросы санаторно-курортной терапии на курорте Трускавец: Тез. докл. научно-практической конференции.- Трускавец, 1978.- С.186-187.
15. Степенко Г.И., Плотников А.А. Озокеритовая грелка для физиотерапевтических процедур //III съезд физиотерапевтов и курортологов Украины: Тез. докладов.-Одесса, 1979.-С.205-206.
16. Степенко Г.И. О необходимости совершенствования бальнеотерапии гепатобилиарной патологии на курорте Трускавец // Физиология и патология гепатобилиарной системы: Тез. докл. Всесоюзного симпозиума.-Томск, 1980.- С.184-186.
17. Степенко Г.И. Основные принципы бальнеологического лечения хронического вирусного гепатита на курорте Трускавец // Врачебное дело.- 1979.- №.- С.99-102.
18. Степенко Г.И., Кучерявенко М.М., Соболь А. И.Лечение желчнокаменной болезни на курорте Трускавец // Постхолецистэктомический синдром и сопутствующие заболевания органов пищеварения: Матер. пленума правления Всесоюзного научного общества гастроэнтерологов.- М., 1980.- С.50-51.
19. Степенко Г.И., Плотников А.А., Плотникова Г.В., Яворская В.В. Применение озокеритотерапии для нормализации желчеотделения у больных после холецистэктомии // Желчнокаменная болезнь: Матер. Всесоюзного симпозиума.- Душанбе, 1981.- С.155-156.
20. Степенко Г.И., Маркив Й.М., Зеленая М.В. Холекинетический эффект вод типа "Нафтуся" // Санаторно-курортное лечение больных сахарным диабетом: Тез. республиканской конференции.- Трускавец, 1981.- С.156-158.
21. Степенко Г.И., Плотников А.А., Яворская В.В.Митигированная озокеритотерапия хронического гепатита // XI съезд терапевтов Украины: Тез. докладов.-К., 1982.
22. Степенко Г.И., Тиктин А.С., Ручковский Б.М. Порівняльна характеристика озокериту різних марок // Вісник АН УРСР.- К., 1982.- С.35-36.
23. Степенко Г.И. Холекинетический эффект маломинерализованной воды "Нафтуся" (скважины 21-Н) // Лечение больных с патологией почек и печени на курорте Трускавец: Тез. докладов.- Трускавец-Москва. 1982.- С.19-21.
24. Колотелюк И.Г., Плотников А.А., Степенко Г.И. Совершенствование озокеритотерапии гинекологических заболеваний // Курортное лечение гинекологических больных: Матер. научно-практической конференции.- Бердянск, 1982.- С.39.
25. Колотелюк И.Г., Плотников А.А., Степенко Г.И. Способ лечения воспалительных заболеваний влагалища // Бюллетень изобретений, 1981.- №10.
26. Степенко Г.И., Плотников А.А. Способ лечения хронических воспалительных заболеваний // Бюллетень изобретений, 1982.- № 25.
27. Плотников А.А., Степенко Г.И., Колотелюк И.Г. Устройство для внутримышечного введения лекарственных препаратов // Бюллетень изобретений, 1983.- № 3.
28. Бродняк С.М., Билас В.Р., Степенко Г.И. Биохимическое исследование желчи в диагностике гепатобилиарной патологии // Новое в диагностике хронических болезней внутренних органов: Тез. докладов III Республиканского съезда лаборантов.-Ужгород, 1983.- С.84-85.
29. Степенко Г.И., Альперин А.И., Волошина И.Я., Ульдрих П.Р. Влияние однократного приема маломинерализованной воды типа нафтуся на внутрижелудочный рН // Вопросы курортологии, физиотерапии и ЛФК.- 1984.- №6.- С. 44-46.

30. Стеценко Г.И., Полянская Л.А., Зеленая М.В. Оценка результатов дифференцированного комплексного лечения больных хроническим персистирующим гепатитом на курорте Трускавец // Санаторно-курортное лечение больных с заболеваниями органов кровообращения и пищеварения.- М.: Профиздат, 1985.- С.86-93.
31. Стеценко Г.И., Плотников А.А., Гринева И.В. Местное противовоспалительное средство "озокерафин": описание изобретения // Бюллетень изобретений, 1985.- №7.
32. Стеценко Г.И., Попович И.Л., Бутусова И.А., Альперин А.И. О механизме действия воды "Нафтуса" на кислотообразование в желудке // Врачебное дело.- 1986.- №7.- С.79-82.
33. Стеценко Г.И. Способ лечения доброкачественной гипербилирубинемии: описание изобретения // Бюллетень изобретений, 1986.- №7.
34. Стеценко Г.И., Парахоняк Н.М., Мышко Г.Б. Некоторые принципы оптимизации курортной бальнеотерапии хронического гепатита // Проблемы этапного лечения больных терапевтического и урологического профиля.- Трускавец, 1987.- С.44-45.
35. Стеценко Г.И., Сичинский Н.В., Стец Т.А. Применение природных лечебных факторов в условиях курорта для восстановления трудоспособности больных гепатобилиарной патологией // Научно-практическая конференция, посвященная 150 летию курорта.- Друскинкой-Вильнюс, 1987.- С.47-48.
36. Перченко В.П., Попович И.Л., Дяків І.В., Попович М.В., Стеценко Г.И. Влияние питьевого лечения на показатели углеводного обмена у больных сахарным диабетом на курорте Трускавец // Санаторно-курортное лечение больных сахарным диабетом: Тез. докл. IV респуб. конф.- Миргород, 1987.- С.109-111.
37. Перченко В.П., Стеценко Г.И., Попович И.Л., Попович М.В. Об амбивалентном действии воды "Нафтуса" на желудок // Актуальные вопросы дальнейшего совершенствования диагностики и лечения больных на курорте: Тез. докл.- Харьков, 1987.- С.33-34.
38. Стеценко Г.И. Озокеритотерапия (обзор литературы) // Врачебное дело.- 1988.- №1.- С.91-95.
39. Стеценко Г.И., Ройк Г.И., Хомяк Л.И. Иммуномодулирующий эффект природных факторов, действующих с рецепторов кожи и пищеварительного тракта // Реабилитация иммунной системы.- Цхалтубо, 1988.- С.102.
40. Стеценко Г.И., Плотников А.А., Лоик И.В., Пукавский К.В. Влияние однократной аппликации озокерафина на внутрижелудочную температуру и pH // Курортология и физиотерапия.- К.: Здоров'я, 1989.- С.112-114.
41. Физиологические основы лечебного действия воды "Нафтуса" / Яременко М.С., Ивасивка С.В., Попович И.Л., Стеценко Г.И. и др.- К.: Наукова думка, 1989.- 144 с.
42. Лаптева М.А., Стеценко Г.И., Плотников А.А. Способ лечения парадонтоза // Бюллетень изобретений, 1989.- №35.
43. Попович И.Л., Перченко В.П., Ивасивка С.В., Стеценко Г.И., Ковбаснюк М.Н., Бутусова И.А., Лахин П.В. Адаптационно-трофические изменения в слизистой желудка при курсовом приеме лечебной минеральной воды "Нафтуса" // Физиология пищеварения и всасывания: Тез. докладов XV Всесоюз. конф.- Краснодар, 1990.- С.223-224.
44. Попович И.Л., Флюнт И.С., Стеценко Г.И. Лечебные воды типа Нафтуса как адаптогены // Функциональные резервы и адаптация: Матер. Всесоюзной конф.- К., 1990.-С.370-372
45. Попович И.Л., Перченко В.П., Стеценко Г.И., Ивченко Е.В., Попович М.В. Холецистокинетические и кислотно-секреторные эффекты трускавецких минеральных вод "Нафтуса", источников №1 и №2 у больных хроническим бескаменным холециститом // Экспериментальная и клиническая бальнеология вод типа "Нафтуса": Тез. докл. науч.-практ. конф.- Трускавец, 1990.- С.118-121.
46. Перченко В.П., Попович И.Л., Стеценко Г.И., Попович М.В. Новые диагностические возможности pH-метрии желудочного сока // Лабор. дело.-1990.- №11.-С. 24-27.
47. Попович И.Л., Ивасивка С.В., Ивченко О.В., Стеценко Г.И., Перченко В.П. Порівняльні клінічні дослідження фізіологічних ефектів мінеральних вод „Нафтуса” та „Гута” // Актуальные вопросы санаторно-курортного лечения: Матер. научно-практ. конф.-Ужгород, 1990.- С.36-37.
48. Попович И.Л., Ивасивка С.В., Стеценко Г.И., Перченко В.П. и др. Влияние одноразового приема вод „Нафтуса” и „Гута” на некоторые функции желудка, печени и почек // Врачебное дело.- 1991.- № 3.- С.22-24.
49. Перченко В.П., Попович И.Л., Стеценко Г.И., Модрицкий Я.М. Влияние минеральной воды Нафтуса на желудочное кислотообразование // Вопросы курортологии, физиотер. и ЛФК.- 1991.- № 2.- С.48-52.
50. Попович И.Л., Стеценко Г.И. Индуцирование неспецифических адаптационных реакций организма курортными факторами: Тез. докл. V съезда физиотер. и курорт. Украины.- Одесса, 1991.- С. 196-197.
51. Попович И.Л., Стеценко Г.И., Ивасивка С.В. Ксенобиотико-адаптационная концепция механизма действия питьевых лечебных вод // Актуальные проблемы медицины и биологии.- Т.1.- К., 1991.- С.227-236.
52. Попович И.Л., Стеценко Г.И. Теоретичні обґрунтування можливого застосування води типу „Нафтуса” при радіаційному ураженні організму // Проблеми санаторно-курортної реабілітації уражених в результаті Чорнобильської аварії на курортах Трускавець і Східниця: Матер. науково-практ. конф.-Трускавець, 1992.- С.-27-28.
53. Стеценко Г.И., Медведев А.М., Аксентійчук М.И. Особенности патологии потерпевших від чорнобильської катастрофи і можливості курортної реабілітації // Курортна реабілітація хворих з патологією внутрішніх органів: Матер. науч.-практ. конф.- К., 1992.- С.52-53.
54. Алексеев А.И., Попович И.Л., Стеценко Г.И. Лечение на курорте Трускавец и общие адаптационные реакции организма // Проблемы патологии в эксперименте и клинике: Научные труды.- Том XIV.-Львов, 1993.- С.26-28.
55. Попович И.Л., Балановский В.П., Саранча С.Н., Перченко В.П., Стеценко Г.И. Нормализующее влияние курортной терапии за счет адаптогенного эффекта "Нафтуса" // Лечение и реабилитация больных на бальнеологических курортах: Тез. докладов науч.-практ. конф., посвященной 10 летию сан. "Молдова".- Трускавец, 1994.- С.43.
56. Ивасивка С.В., Корзун В.Н., Бейда П.А., Ковбаснюк М.И., Стеценко Г.И. Роль слабомінералізованої води „Нафтуса” у прискоренні виведення з організму цезію-137 // Реабілітація та лікування в санаторно-курорт. умовах: Тези доповідей наук.-практ. конф.-Трускавець, 1996.- С. 19-20.
57. Стеценко Г.И., Волощук Г.В., Кись Л.О., Бабій Л.Я. Можливості лікувальних факторів курорту Трускавець у відновленні жовчотворної функції печінки після оперативного видалення жовчних каменів // Реабілітація та лікування в санаторно-курортних умовах: Тези наук.-практ. конф.- Трускавець, 1996.- С.
58. Бейда П.А., Корзун В.Н., Склярів О.Я., Ковбаснюк М.И., Сагла В.І, Стеценко Г.И. Інтенсивність обміну цезію-137 при вживанні слабомінералізованої води типу „Нафтуса” // Вісник проблем медичної реабілітації і фізіотерапії.- 1996.- №2-3.- С.97-99.
59. Beida P., Korsun V., Sklarov A., Kovbasniuk M., Ivasivka S., Stetsenko H. Intensity of cesium-137 discharge in drinking slightly mineralized water "Naftusia" // Third international congress of the Worldwide Hungarian Medical Academy.- Juli 4-6, 1996.- Pecs, Hungary.
60. Стеценко Г.И., Лоїк І.В., Ткач В.Е. Озокерит – лікувальний дар природи.- Коломия, 1998.- 103 с.
61. Стеценко Г.И., Бейда П.А., Пікуш В.М., Ковальський С.В., Сов'як С.Я. Накопичення цезію-137 у потерпілих від Чорнобильської катастрофи і роль природних засобів у стимуляції його виведення з організму // Укр. бальнеол. журн.- 1998.- 1, №1.- С.49-52.
62. Курортна реабілітація потерпілих від чорнобильської катастрофи / За ред. Івасівки С.В., Корзуна В.Н., Стеценка Г.І.- К.: Здоров'я, 1999.- 108 с.
63. Смаленюк Т.Ф., Жук І.С., Модрицький Я.М., Стеценко Г.И., Снайчук Б.О. Застосування глауконіту (зеленої глини) для лікування вугрових висіпок та тріщин шкіри п'яти // Укр. бальнеол. журн.- 1998.- 1, №2.- С.47.
64. Стеценко Г.И., Яцюк В.М., Модрицький Я.М., Смаленюк Т.Ф. Коротка фізико-хімічна характеристика глауконіту // Укр. бальнеол. журн.- 1998.- 1, №2.- С.48.
65. Біоактивна вода Нафтуса і шлунок / Попович І Л, Івасівка С.В., Флюнт І.С., Стеценко Г.І. та ін. – К.: Компютерпрес, 2000.- 234 с.
66. Стеценко Г.И. Изложение и комментарии книги А. Лозинского „Бальнеология практического врача” // Медична гідрологія та реабілітація.- 2003.- 1, №1.-С. 82-99.
67. Стеценко Г.И. Изложение и комментарии книги А.Лозинского „Бальнеология практического врача” (продолжение) // Медична гідрологія та реабілітація.- 2003.- 1, №2.-С. 73-80.
68. Стеценко Г.И. Изложение и комментарии книги А.Лозинского „Бальнеология практического врача” (окончание) // Медична гідрологія та реабілітація.- 2004.- 2, №1.-С. 82-99.

69. Стеценко Г.І. Білокуриха - лідер сибірських курортів // Медична гідрологія та реабілітація.- 2004.- 2,№3.-С. 55-57.

70. Стеценко Г.І. Глина или озокерит? (Краткая характеристика и лечебное применение): Сообщение 1 // Медична гідрологія та реабілітація.- 2005.- 3,№2.-С. 88-100.

71. Стеценко Г.І. Глина или озокерит? (Краткая характеристика и лечебное применение): Сообщение 2 // Медична гідрологія та реабілітація.- 2005.- 3,№3.-С. 41-54.

72. Стеценко Г.І. Глина или озокерит? (Краткая характеристика и лечебное применение): Сообщение 3 // Медична гідрологія та реабілітація.- 2005.- 3,№4.-С. 82-93.

73. Романок В.Н., Саворовская З.Ф., Зварич И.А., Яковишина Л.М., Пигарева В.А., Стеценко Г.И. Клинический опыт оптимизации санаторного оздоровления с использованием фитокремов на основе живицы кедр // Сибирский консилиум (медико-фармацевтический журнал).- 2007.- 4(59).- С.138-139.

74. Дробышев В.А., Стеценко Г.И., Гантимурова О.Г., Людкевич А.А. Озокеритолечение (учебно-методическое пособие).- Новосибирск, 2007.- 34 с.

Щиро вітаємо земляка із ювілеєм, бажаємо міцного здоров'я, щастя і продовження плідної наукової та лікувальної діяльності.

Редакційна колегія журналу
Лабораторія експериментальної бальнеології
Асоціація учених м. Трускавця
ЗАТ "Трускавецькурорт"

ПОЗАДУ — ТРИ ЧВЕРТІ СТОЛІТТЯ...

Хіба думав я, що проживу стільки літ, коли мама відвела мене до першого класу, з якого я втік до бабусі, бо не сподобалося щось мені у школі. А от саме що, не пам'ятаю. Але сім років навчався. Слава Богу, що повернувся з фронту батько. Голод 1947 року добре запам'ятав, коли нас карнач ганяв за колоски. Так що, нехай мовчать ці комуністи, котрі кажуть, що у нас не було голодомору-геноциду. В нашій селі одні помирили з голоду, а в інших білий хліб під рушником на столі лежав.

Не думав, що проживу стільки літ, коли у 1951 році сів за парту Кременчуцького медичного училища чотирнадцятилітнім хлопчиком. Швидко сплинули перші студентські роки, перше закохання і поцілунки. Уже юнаком розпочав медичну діяльність. Побував і на цілинних землях в казахстанських степах, і в сільській лікарні старшим фельдшером спробував, і завідувачем медпунктом на машино-тракторній станції.

Спробував і служби в радянській армії в 1958 році. Була і тоді дідівщина, але не така страшна, як тепер. Спочатку зв'язківцем з котушкою і телефонним апаратом, потім санінструктором в полковому медпункті.

Не відразу після армії вступив до Київського медінституту. Треба було батькові допомагати будувати хату на Полтавщині. І коли вже збудували, то і поїхав учитися.

І ось нарешті – набрав 12 балів з 15! Цього вистачило, щоб зарахували до інституту. Шість років долав мистецтво медицини і наукове її обґрунтування. Одночасно працював в інститутській багатотиражці. Найбільшою подією у моєму студентському житті було – одруження і народження сина. Важким було студентське життя з дитиною. Але, завдяки моїй дружині Ірині, все витримали. Не хочу згадувати.

Перша половина шестидесятих років у Києві – це роки хрущовської відлиги. Якими ж ми були довірливими, що так легко повірили в українську Україну. Пізніше усіх “довірливих” зробили українськими буржуазними націоналістами (майже так, як і в тридцять роки минулого століття), а недовірливі поставали головними лікарями, аспірантами і професорами. Довірливі, правда не всі, а вибірково, відвідали і Сибіру, і Пермських таборів, і “психушок”.

І ось тепер, на схилі літ, згадую, як довелося побувати на творчому вечорі Євгена Євтушенка, де він представив тодішнього молодого поета Івана Драча. Довелося зустрітися і з молодим В'ячеславом Чорноволом в хаті Івана Гончара. Правда, розмови з ним не було. Був на поетичних вечорах, де виступали Василь Симоненко, Василь Стус. І все це дарма, бо і сам писав вірші, замальовки, новели.

Спитаєте, як попав у Трускавець? Наче й просто. Підказали мені земляки-студенти з Миргороду, щоб я записався в науковий гурток “Курортологія”, яким керував доцент Юхим Кушнір. Ось саме завдяки цьому гуртку я в 1965 році поїхав на практику в Трускавець. Царство небесне Петру Івановичу Нековалю, котрий на той час був інспектором у курортній раді, то і влаштував мене дієтлікарем у санаторій “Весна”, де головним лікарем тоді був Микола Дмитрович Саранча.

Непомітно минув місяць практики. Я зробив велику статистичну роботу “Оцінка курортного лікування жовчнокам'яної хвороби у Трускаці”. Пізніше зробив доповідь серед гуртківців. Це був мій перший крок в науку.

Другим кроком було знайомство з покійним Володимиром Сергійовичем Болишкановим – начмедом санаторію “Берізка” (тоді №3). Ми з ним погодили продовжувати наукові спостереження щодо курортного лікування жовчнокам’яної хвороби. Уже з’явилися і наукові публікації.

Ще один крок – це конкурсне влаштування молодшим науковим працівником Одеського НДІ курортології. Праця над кандидатською дисертацією. Захистив її у тяжкі для дисертантів семидесяті роки. ВАК не пропускав багато робіт, у тому числі і три з Трускавця. Мені позитивна відповідь надійшла через півроку. Це найбільша моя радість і моєї дружини після народження сина. Для мене в сім’ї були створені всі умови. А зарплата молодшого наукового працівника була дуже маленькою. Пообіцяв мені заступник директора, що відразу після одержання диплому переведуть на посаду старшого наукового співробітника. Довго довелося чекати. Не знав я тоді, що для цього треба було...тепер знаю.

До 1994 року працював в Трускавецькій клінічній групі Одеського НДІ курортології. Чим можна похвалитися? Певно тим, що завжди займався проблемними роботами. Тож не дарма дістав 11 посвідчень на винаходи в галузі курортології. Опубліковано понад 70 наукових праць, в тому числі і три монографії. Саме на цей час припадає творче спілкування з головним лікарем бальнеоозокеритолікарні №1 Олексієм Плотніковим, Мірою Олексіївною Лаптевою, Ільком Георгійовичем Колотелюком, Іваном Васильовичем Лоїком. Багато зроблено для удосконалення озокеритолікування.

Знаковим для мене і невеличкого колективу було створення “Курортного науково-реабілітаційного центру “Карпати - Чорнобилю” на базі ЦКП, де головним лікарем був Петро Андрійович Бейда. Заохотив я Петра, Царство йому небесне, до науки. Ми вперше на курорті налагодили вимір радіонуклідів в організмі в цілому та в екскрементах у потерпілих від чорнобильської катастрофи, вивчення стану імунної системи в процесі курортної реабілітації. Матеріал, отриманий в результаті спостереження, став основою для кандидатської дисертації Петра Бейди.

Тісне спілкуванні налагодилося між КНРЦ “Карпати - Чорнобилю” і лабораторією експериментальної бальнеології Інституту фізіології НАН України, якою керував тоді Степан Васильович Івасівка. Експериментальне підтвердження клінічних досліджень дозволило науково обґрунтовувати методичні рекомендації для курортного оздоровлення потерпілих від чорнобильської катастрофи.

Особливо слід відзначити співпрацю з Ігорем Львовичем Поповичем та начмедом військового санаторію Володимиром Павловичем Перченком при вивченні реакції шлунку на вживання Нафтусі.

Останній період наукової діяльності в Трускавці припав на час створення і початку роботи Трускавецького валеологічного інноваційного центру та Спеціальної Економічної зони “Курортполіс Трускавець” під керівництвом кандидата економічних наук Болеслава Денисовича Петровського. Тут розпочинались пільгові інвестиції в розвиток курорту. На жаль, саме тоді, коли все було налагоджено, мені довелося покинути Трускавець. Це була третя найважливіша подія в нашому житті – народився онук, якого назвали Іваном, в честь двох прадідів, які на той час відійшли в Світ інший. Царство їм небесне.

Ось так я опинився в Сибіру – Новосибірську, де проживав мій син Юрій. І до тепер продовжую наукову діяльність. Являюся науковим консультантом фірми “Родник Здоровья”, котра спеціалізується на розробці та виготовленні оздоровчих кремів і бальзамів на основі живиці кедра. Про все розповідаємо на сайті “Дары кедр”.

Не можна обминути ще одну діяльність в Сибіру. Нами створена місцева національно-культурна автономія українців Новосибірську. Про нашу діяльність дивіться на сайті – Кобза-українці Росії.

Про себе можна розповідати багато, але нехай ще скажуть люди. Дуже хочу наступного року відвідати Трускавець. Усім, хто знав мене - щире вітання, я вас люблю, процвітання Трускавцю і нашій славній Україні! Борітеся – поборете!

Слава Україні!

Героям слава!

З повагою до читачів журналу

Генадій Іванович Стеценко,
кандидат медичних наук, старший науковий співробітник